

Załącznik Nr do Uchwały Nr XXII/157/2021
Rady Gminy Krzczonów
z dnia 28 grudnia 2022r

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2021-2027

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	6
1.1 Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi	6
II CHARAKTERYSTYKA GMINY KRZCZONÓW	14
2.1. Informacje ogólne	14
2.2. Struktura demograficzna	15
2.3. Infrastruktura społeczno – techniczna	18
2.3.1. Zasoby i warunki mieszkaniowe	18
2.3.2. Rynek pracy	18
2.3.3. Edukacja	20
2.3.4. Ochrona zdrowia	29
2.3.5. Kultura	30
2.3.6. Turystyka i rekreacja	30
2.3.7. Bezpieczeństwo publiczne	32
2.3.8. Sektor pozarządowy	33
III DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KRZCZONÓW	37
3.1. Pomoc Społeczna	37
3.2. Problemy w obszarze pomocy społecznej	67
3.2.1. Ubóstwo	64
3.2.2. Bezrobocie	64
3.2.3. Niepełnosprawność	68
3.2.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	68
3.2.5. Przemoc w rodzinie	69
3.2.6. Uzależnienia	73
3.2.7. Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno-gospodarcze	76
IV DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	77
4.1. Analiza problemów społecznych i oczekiwań społecznych mieszkańców	77

4.2. Analiza SWOT	80
4.3. Wnioski z diagnozy	83
V PLANOWANIE DZIAŁAŃ	84
5.1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	84
5.2. Cele strategiczne oraz kierunki działań	85
5.3. Ramy finansowe Strategii	100
5.4. Zarządzanie realizacją Strategii	100
5.4.1. Harmonogram wdrażania Strategii	100
5.4.2. System aktualizacji Strategii	101
5.4.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	101
5.4.4. Monitoring Strategii	102
5.4.5. Końcowa ewaluacja Strategii	103
PODSUMOWANIE	104
ZAŁĄCZNIKI	105
SPIS TABEL	106

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych jest nadal jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli. W rozwiązywanie problemów społecznych winny być także zaangażowane organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego, w tym m.in. organizacje pozarządowe, czy podmioty gospodarcze.

Dokument - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Krzczonowie na lata 2021-2027 ma charakter kilkuletni, obecnie został przygotowany na lata 2021-2027. W wyniku spotkań roboczych Zespołu, kolejno ustaleń podjętych przez osoby decyzyjne, zaangażowane w rozwiązywanie problemów społecznych, podjęto decyzję, iż Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Krzczonów zostanie przygotowana na siedem najbliższych lat.

W myśl strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną, jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym.

Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości. W praktyce stanowi ona skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Podlega stałemu monitoringowi działań. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych, przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. powinna zawierać następujące elementy:

- diagnozę sytuacji społecznej
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią
- cele strategiczne projektowanych zmian
- kierunki niezbędnych działań
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowego
- wskaźniki realizacji działań.

Strategia ponadto jest dokumentem ukierunkowanym na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków zdiagnozowanych problemów społecznych. Strategia wskazuje na obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Projektowane działania służą zapobieganiu zjawiskom skutkującym wykluczeniem społecznym oraz likwidacji przyczyn, a w przypadku wystąpienia problemów – szybkiej ich diagnozie oraz podejmowaniu skutecznych interwencji społecznych.

Opracowanie Strategii to część teoretyczna procesu, który należy uzupełnić praktyką i działaniem. Niezmiennie istotna jest tutaj współpraca nas wszystkich, nie ma bowiem możliwości minimalizowania i rozwiązywania problemów społecznych bez udziału gminnych zasobów instytucjonalnych, aktywności lokalnej społeczności, w tym osób objętych oddziaływaniem instytucji pomocowych udzielających wsparcia, lokalnych polityków, działaczy czy przedstawicieli organizacji pozarządowych. Równocześnie niemożliwa jest jej realizacja i skuteczność bez skoordynowanej współpracy, woli i determinacji w pozyskiwaniu środków finansowych.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzczonów na lata 2021-2027 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Krzczonów dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

I MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Zawarte w tej części informacje dotyczą zgodności Strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno - programowych) tworzenia dokumentu.

Bazą do opracowania Strategii były materiały i analizy statystyczne za lata 2016-2020, gromadzone przez instytucje, takie jak Urząd Gminy Krzczonów, Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie, Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, Komisariat Policji w Bychawie, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Krzczonowie, Gminny Ośrodek Zdrowia w Krzczonowie oraz baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl). W trakcie prac nad dokumentem zapewniono aktywny udział przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej. Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzczonów było: powołanie Zarządzeniem Nr 48/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. Wójta Gminy Krzczonów, Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Krzczonów na lata 2021-2027 w następującym składzie:

1. Pani Justyna Wałachowska – Kierownik Ośrodka pomocy Społecznej w Krzczonowie
2. Pani Beata Gajur – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Kultury i Sportu w Krzczonowie
3. Podinspektor Mateusz Szmania – Komendant Komisariatu Policji w Bychawie
4. Pani Elżbieta Łojewska – Kierownik Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego w Krzczonowie
5. Pan Ryszard Przech – Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzczonowie
6. Pani Marta Kasperek – Starszy Specjalista Wydziału Świadczeń Rodzinnych w Ośrodku pomocy Społecznej w Krzczonowie
7. Pani Ilona Wójcik - Jarzyna – Pracownik Socjalny w ośrodku Pomocy Społecznej w Krzczonowie

8. Pani Magdalena Chmiel – Starszy pracownik Socjalny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzczonowie
9. Pani Magdalena Młynek – Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
10. Pani Agata Gębska – Podinspektor Referatu Inwestycji Budownictwa i Nieruchomości w urzędzie Gminy w Krzczonowie
11. Pani Beata Miłczak - Król – Pielęgniarka Ośrodka zdrowia w Krzczonowie
12. Pan Andrzej Bartnik – Prezes Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Krzczonów

Poza wyżej wymienionymi przedstawicielami instytucji w pracach konsultacyjnych brał udział również aspirant sztabowy Marek Dulbas – Dzielnicowy Komisariatu Policji w Bychawie.

Istotne znaczenie przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miała współpraca z zespołem ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w ramach realizowanego projektu STRATEGOR. Celem projektu jest dostosowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych w zakresie planowania oraz zarządzania strategicznego w obszarze lokalnej polityki społecznej przez samorządy gminne w Polsce.

Podstawę prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r., poz. 1876 ze zm.). Zgodnie z przywołaną Ustawą, przygotowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem każdej gminy, co wynika z art. 16b ust. 1, który stanowi: „Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej” oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 w brzmieniu: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Do ważniejszych aktów prawnych regulujących treść Strategii oraz wpływających na jej realizację należą również:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz.483)
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.),
- Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 920 ze zm.),

- Ustawa o pomocy Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.),
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),
- Ustawa o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.),
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 ze zm.)
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
- Ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2018 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 1329),
- Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.),
- Ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2021 poz. 877 ze zm.);
- Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 poz. 1297);
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. 2021 poz. 1842)
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2020 poz. 685)

Zgodność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubelskim na lata 2017-2023

Cele strategiczne w rozwiązywaniu problemów społecznych:

1. Wsparcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.
2. Integracja osób z niepełnosprawnościami.
3. Przeciwdziałanie zjawiskom bezrobocia i wykluczenia społecznego.
4. Skuteczna edukacja.
5. Ochrona zdrowia.
6. Budowa społeczeństwa obywatelskiego.

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030

W strategii wyróżniono 7 celów głównych:

1. Wzrost zatrudnienia i ograniczenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do 2020 roku.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, włączenie społeczne oraz wzrost aktywności i udziału w życiu społecznym osób starszych.
3. Budowa spójnego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę w województwie lubelskim.
4. Włączenie niepełnosprawnych mieszkańców województwa lubelskiego w życie społeczne i zawodowe.
5. Włączenie osób z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe.
6. Aktywne społeczności lokalne województwa lubelskiego.
7. Budowa efektywnej ekonomii społecznej w województwie lubelskim.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Inne dokumenty strategiczne:

1. Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2016-2022 (z perspektywą do roku 2030).

2.Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2021 rok.

3.Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2025.

4.Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018 – 2022.

Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zwarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzczonów są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, która za jeden z celów stawia rozwój kapitału ludzkiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.

2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych

i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.

3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .

4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.

5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie.

Celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cel strategiczny można osiągnąć dzięki realizacji celów operacyjnych. W NPZ są one ukierunkowane na zmniejszenie narażenia społeczeństwa na największe zagrożenia dla zdrowia. W katalogu zadań niezbędnych do realizacji tych celów znajdują się działania konieczne do poprawy stanu zdrowia i jakości życia zarówno całego społeczeństwa, jak i szczególnie zagrożonych grup.

Cele operacyjne programu:

1. Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
3. Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa.

4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.

5. Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się.

6. Poprawa zdrowia prokreacyjnego

Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

Zgodność z dokumentami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach:

Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie

i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia oraz spójności społecznej w Polsce.

Poza celami głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono cztery cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
2. Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
3. Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
4. Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Celem głównym Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono cztery cele szczegółowe:

- 1.Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- 2.Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- 3.Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- 4.Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

II CHARAKTERYSTYKA GMINY KRZCZONÓW

2.1. Informacje ogólne

Gmina Krzczonów jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa lubelskiego, leży w odległości 33 km od Lublina, stanowiącą jedną z szesnastu gmin powiatu lubelskiego.

Sąsiaduje ona :

- od wschodu z gminami Rybczewice (powiat świdnicki) i Żółkiewka (powiat krasnostawski),
- od południa z gminą Wysokie (powiat lubelski),
- od północy z gminami Jabłonna (powiat lubelski) i Piaski (powiat świdnicki),
- od zachodu z gminą Bychawa (powiat lubelski).

Gmina zajmuje powierzchnię 128 km². Administracyjnie gmina dzieli się na 27 jednostek pomocniczych (sołectw): Antoniówka, Boży Dar, Gierniak, Kosarzew Dolny, Kosarzew Górny, Kosarzew Stróża, Nowiny Żukowskie (z przysiółkiem Majdan Policki), Krzczonów Folwark (ulice: Lubelską, Słoneczną, Sosnową, Spółdzielczą, Szklaną, Orzechową, Tadeusza Kościuszki oraz część ulicy Stefana Żeromskiego), Krzczonów Skalka (ulice: Partyzantów, Świerkowa, Skalka), Krzczonów Sołtysy (ulica Leśna, Lipniak, Lipowa, Słowiańska, Szkolna), Krzczonów Wójtostwo (ulice wchodzące w skład sołectwa: Rynkowa, Spokojna, Strażacka, Władysława Reymonta, Wójtostwo, część ulicy Stefana Żeromskiego), Krzczonów Pierwszy, Krzczonów Drugi, Krzczonów Trzeci, Lewandowszczyzna, Olszanka, Piotrkówek, Policzyzna, Pustelnik, Sobieska Wola Pierwsza, Sobieska Wola Druga, Teklin, Walentynów, Zielona, Żuków Pierwszy, Żuków Drugi, Żuków - Kolonia.

2.2. Struktura demograficzna

Na koniec 2016 r. Gminę Krzczonów zamieszkiwało 4536 mieszkańców. Na przestrzeni pięciu ostatnich lat populacja Gminy zmniejszyła się, co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym dla rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2016 roku wynosiła 35,44 osób na 1 km². Na koniec 2017 r. Gminę Krzczonów zamieszkiwało 4484 mieszkańców, z czego 51,98% stanowiły kobiety, a 48,02% mężczyźni. W 2018 r. liczba mieszkańców wynosiła 4406, natomiast w 2019 r. Gminę zamieszkiwało 4369 osób. Gęstość zaludnienia Gminy zmniejsza się w 2020 r. wynosiła 33,54 mieszkańców na 1 km².

Tabela 1. Demografia Gminy Krzczonów. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców	4536	4484	4406	4369	4293

Wśród ogólnej liczby mieszkańców Gminy liczba kobiet jest wyższa od liczby mężczyzn. Nierównowaga ta nie jest niepokojąca, od lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Przyczyną tego stanu rzeczy jest wyższa dla kobiet niż dla mężczyzn średnia długość trwania życia, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla całego kraju. W 2016 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 94. W 2020 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 104.

Tabela 2. Demografia Gminy Krzczonów. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	Liczba mieszkańców	mężczyźni	kobiety
2016	4536	2335	2201
2017	4484	2169	2315
2018	4406	2133	2273
2019	4369	2130	2239
2020	4293	2096	2197

Tabela 3. Liczba urodzeń i zgonów mieszkańców Gminy Krzczonów w latach 2016-2020. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	2016	2017	2018	2019	2020
zgony	71	53	78	59	78
urodzenia	32	42	27	32	32
Przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów)	- 39	- 11	- 51	- 27	- 46

Powyższe dane pokazują, że niepokojący spadek liczby urodzeń i wzrost zgonów na przestrzeni kilku lat.

Tabela 4. Struktura ludności Krzczonowa na lata 2016-2020.

Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	4536	4484	4406	4369	4293
kobiety					
ogółem	2335	2315	2273	2239	2197
Wiek przedprodukcyjny	308	308	293	338	265
Wiek produkcyjny	1237	1212	1198	1117	1177
Wiek poprodukcyjny	790	795	782	784	755
mężczyźni					
ogółem	2201	2169	2133	2130	2096
Wiek przedprodukcyjny	322	310	297	365	293
Wiek produkcyjny	1547	1523	1494	1424	1447
Wiek poprodukcyjny	332	336	342	341	356

W latach 2016 - 2019 wśród mieszkańców Gminy Krzczonów ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym, osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią drugą grupę pod względem wielkości ludności, natomiast osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią najmniejszy odsetek ludności w gminie. Korzystnym dla rozwoju gospodarczego dla Gminy jest wysoki wskaźnik osób w wieku produkcyjnym. Jeśli powyższe trendy nie zostaną utrzymane, za kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie stanowić obciążenie dla osób w wieku aktywności zawodowej.

2.3. Infrastruktura społeczno – techniczne

2.3.1 Zasoby i warunki mieszkaniowe

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku Gmina w swoich zasobach posiada 9 mieszkań komunalnych. Z ogólnej liczby ludności (4536) w 2016 roku 33 osoby zamieszkiwały w gminnym zasobie mieszkaniowym. W porównaniu z rokiem 2020 ilość osób zamieszkałych w gminnym zasobie mieszkaniowym zmniejszyła się o 5 osób. Z danych Urzędu Gminy Krzczonów wynika, że w latach 2016-2020 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy Krzczonów nie uległa zmianie.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Krzczonowie w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzczonów.

	Liczba osób zameldowanych				
Mieszkania	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Kosarzew Dolny 14/1	1	1	1	1	0
Kosarzew Dolny 14/2	5	5	5	5	5
Kosarzew Dolny 14/3	5	5	2	2	2
Spokojna 5/1	3	4	4	7	8
Spokojna 5/2	3	3	3	1	1
Spokojna 5/3	4	4	4	3	3
Leśna 5/8	5	5	4	4	4
Leśna 5/8	1	1	1	1	1
Żuków Drugi 6	6	6	6	6	4

2.3.2 Rynek pracy

Gmina Krzczonów przynależy do regionu o podstawowej funkcji rolniczej i dlatego też dominuje gospodarka rolna. Sprzyjają temu stosunkowo dobre gleby (wysokie wskaźniki bonitacji) z przewagą klas III a i III b, w miarę korzystne warunki klimatyczne (dobre nasłonecznienie, łagodny klimat) oraz ukształtowanie powierzchni (łagodna rzeźba terenu). Ograniczeniem jest stosunkowo niewielka ilość opadów atmosferycznych, zwłaszcza w okresie wegetacji.

Struktura agrarna charakteryzuje się stosunkowo dużym rozdrobnieniem (najwięcej jest gospodarstw o powierzchni do 1 ha).

Tabela 6. Liczba gospodarstw. Źródło: Dane Urzędu Gminy Krzczonów.

Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw
Ogółem	2222
do 1 ha	740
od 1 do 2 ha	231
od 2 do 5 ha	609
od 5 do 7 ha	134
od 7 do 10 ha	192
od 10 do 15 ha	157
od 15 do 100 ha	159

Z uwagi na fakt, że Gmina Krzczonów jest gminą typowo rolniczą mało jest podmiotów gospodarczych prowadzących inną działalność. Dominują usługi związane z obsługą rolnictwa oraz budownictwem. Formą prowadzonej działalności są najczęściej małe warsztaty i obiekty drobnej wytwórczości. Główne rodzaje prowadzonej działalności to handel detaliczny i hurtowy, warsztaty naprawcze, usługi budowlane, transport.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze. Źródło Dane Urzędu Gminy Krzczonów.

PODMIOT GOSPODARCZY	LICZBA
Usługi budowlane	22
Mechanika pojazdowa	4
Stolarstwo	18
Handel hurtowy i detaliczny	33
Działalność transportowa	40
Naprawa sprzętu AGD	4
Handel obwoźny	20
Wycinka drzew piłą mechaniczną	5
Handel maszynami rolniczymi	4
Usługi gastronomiczne	2
Masarnie	1
Apteki	3
Usługi księgowe	1
Działalność weterynaryjna	1
Sprzedaż detaliczna paliw	1
Usługi gazowo-transportowe	1
Usługi fryzjerskie	3
Razem	163

Zgodnie z powyższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w Gminie koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym.

2.3.3 Edukacja

Edukacją i wychowaniem młodego pokolenia w gminie Krzczonów obecnie zajmuje się jedna szkoła publiczna oraz dwa przedszkola: publiczne i niepubliczne. W 2019 roku została zamknięta Szkoła Podstawowa Filia w Kosarzewie. Ponadto ze względu na reformę szkolnictwa, która miała miejsce w 2019 roku przestało funkcjonować Gimnazjum im. Mikołaja Siemiona w Krzczonowie. W gminie nie ma żłobka. Gmina organizuje dowóz dzieci

do szkół. Młodzież może kontynuować naukę w szkołach ponadpodstawowych poza gminą, m.in. w Bychawie oraz w Lublinie.

Dane szczegółowe na temat ilości uczniów uczęszczających do placówek oświatowych działających w gminie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 8. Liczba dzieci z terenu gminy Krzczonów podlegająca obowiązkowi szkolnemu.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny				
2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
394	405	366	365	367

Tabela 9. Liczba uczniów w latach 2016-2020 w poszczególnych placówkach oświatowych na terenie Gminy Krzczonów.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Krzczonowie	206	254	299	314	308
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica Filia w Kosarzewie	14	12	10	-	-
Gimnazjum im. Mikołaja Siemiona w Krzczonowie	108	76	47	-	-
Przedszkole Publiczne „Bajkowa Kraina” w Krzczonowie	92	106	106	97	87

W roku szkolnym 2020/2021 do szkoły podstawowej w gminie uczęszczało 305 uczniów, a do przedszkola 87 dzieci. Według danych zawartych w tabeli zauważa się, że liczba uczniów z każdym rokiem szkolnym maleje.

Tabela 10. Liczba uczniów, którzy mają nauczanie indywidualne.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny	Liczba uczniów, w tym:		Przyczyna
	dziewczęta	chłopcy	
2016/2017	0	2	• ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby • zaburzenia lękowe i adaptacyjne
2017/2018	0	1	• ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby
2018/2019	1	1	• ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby
2019/2020	0	2	• ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby
2020/2021	0	1	• ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby

Tabela 11. Liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do placówek oświatowych.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny	Uczniowie			
	dz.	przyczyna	chl.	przyczyna
2016/2017	4	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (3) - ślabowidzenie (1)	4	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - autyzm w tym zespół Aspergera (2) - zagrożenie niedostosowaniem społecznym (1)
2017/2018	5	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (3) - ślabowidzenie (2)	3	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - autyzm w tym zespół Aspergera (1) - zagrożenie niedostosowaniem społecznym (1)
2018/2019	3	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - ślabowidzenie (2)	6	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - autyzm w tym zespół Aspergera (3) - zagrożenie niedostosowaniem społecznym (1) - niepełnosprawność ruchowa w tym afazja (1)
2019/2020	3	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - ślabowidzenie (2)	6	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - autyzm w tym zespół Aspergera (3) - zagrożenie niedostosowaniem społecznym (1) - niepełnosprawność ruchowa w tym afazja (1)
2020/2021	4	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (2) - ślabowidzenie (2)	7	- niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (1) - autyzm w tym zespół Aspergera (3) - zagrożenie niedostosowaniem społecznym (2) - niepełnosprawność ruchowa w tym afazja (1)

W szkołach podstawowych było zatrudnionych 66, a w przedszkolach 10 nauczycieli. Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego; w szkołach prowadzone jest dożywianie.

Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego, mogą również korzystać z pomocy logopedy. Pedagog oraz psycholog są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy.

Tabela 12. Poradnictwo pedagogiczne dla uczniów w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny	Liczba uczniów, w tym:		Przyczyna konsultacji pedagogicznej
	dziewczęta	chłopcy	
2016/2017	3	12	• trudności wychowawcze – niepokojące zachowanie uczniów w szkole, nieodpowiedni stosunek do pracowników szkoły i kolegów • absencje na lekcjach • trudności i zaległości w nauce • używanie produktów nikotynowych
2017/2018	1	6	• trudności wychowawcze – niepokojące zachowanie uczniów w szkole, nieodpowiedni stosunek do pracowników szkoły i kolegów • absencje na lekcjach • trudności i zaległości w nauce • używanie produktów nikotynowych
2018/2019	5	14	• trudności wychowawcze – niepokojące zachowanie uczniów w szkole, nieodpowiedni stosunek do pracowników szkoły i kolegów • absencje na lekcjach • trudności i zaległości w nauce • używanie produktów nikotynowych
2019/2020	3	11	• trudności wychowawcze – niepokojące zachowanie uczniów w szkole, nieodpowiedni stosunek do pracowników szkoły i kolegów • absencje na lekcjach • trudności i zaległości w nauce • używanie produktów nikotynowych
2020/2021	2	9	• trudności wychowawcze – niepokojące zachowanie uczniów w szkole, nieodpowiedni stosunek do pracowników szkoły i kolegów • absencje na lekcjach • trudności i zaległości w nauce • używanie produktów nikotynowych

Tabela 13. Poradnictwo psychologiczne dla uczniów w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny	Liczba uczniów, w tym:		Przyczyna konsultacji psychologicznej
	dziewczęta	chłopcy	
2016/2017	3	9	• problemy związane z życiem rodzinnym (rozpad rodziny i jego wpływ na funkcjonowanie dziecka, problem alkoholowy w rodzinie, problem z akceptacją faktu pojawienia się młodszego rodzeństwa, zachwianie prawidłowej komunikacji z rodzicami lub jej brak, problemy wychowawcze rodziców – nieumiejętność radzenia sobie z dzieckiem, z jego problemami) • problemy z konstruktywnym wyrażaniem złości, szczególnie agresywne zachowania uczniów oraz lekceważący stosunek wobec nauczycieli i obowiązków szkolnych • trudności emocjonalne (samokontrola emocjonalna, adekwatne wyrażanie emocji) • obniżone poczucie własnej wartości • problemy z samoakceptacją oraz akceptacją w grupie • trudności w relacjach społecznych – problem z konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów między rówieśnikami, niechęć do współpracy w grupie • problemy z konstruktywnym radzeniem sobie ze stresem • problemy z koncentracją • ogólne zaburzenia lękowe – nerwice, mutyzm • zaburzenia o charakterze psychosomatycznym • uzależnienia, w tym od komputera
2017/2018	6	18	
2018/2019	11	19	
2019/2020	7	14	
2020/2021	5	19	

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krzczonowie organizuje zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe; uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Placówki oświatowe w gminie wykonują zadania profilaktyczne zawarte w programach wychowawczych i szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym.

Tabela 14. Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny	Rodzaj zajęć	Liczba uczniów
2016/2017	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego	40
	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki	24
	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z informatyki	8
	• koło polonistyczne	32
	• chór	30
	• SKS	68
	• drużyna zuchowa i harcerska	21
2017/2018	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego	32
	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z informatyki	8
	• koło polonistyczne	36
	• koło matematyczne	24
	• koło teatralne	26
	• zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej	160
	• chór	43
	• SKS	73
	• drużyna zuchowa i harcerska	23
2018/2019	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka angielskiego	8
	• zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka niemieckiego	8
	• koło polonistyczne	20
	• koło teatralne	42
	• zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej	120

	•chór	29
	•SKS	54
	•drużyna zuchowa i harcerska	18
2019/2020	•koło polonistyczne	16
	•koło teatralne	96
	•zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej	128
	•chór	25
	•SKS	52
	•drużyna zuchowa i harcerska	27
2020/2021	•zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego	8
	•zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki	12
	•koło języka angielskiego	12
	•koło teatralne	72
	•koło matematyczne	12
	•zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej	152
	•chór	20
	•SKS	58
	•drużyna zuchowa i harcerska	32

Dodatkowo:

- Szkoła oferuje bogatą ofertę zajęć dydaktyczno – wyrównawczych; istnieje wiele kół zainteresowań.
- Dla uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności intelektualnej są organizowane zajęcia rewalidacyjne oraz rewalidacyjno – wychowawcze z wykwalifikowanymi nauczycielami.
- Szkoła realizuje nauczanie indywidualne, w zależności od potrzeb ucznia w jego domu lub na terenie szkoły.
- Szkoła brała udział w wielu projektach np. „Programuję, językiem obcym się posługuję – przyszłość swoją zaplanuję”, który oferował szereg zajęć pozalekcyjnych dla uczniów.

- Organizowane w szkole zajęcia wyrównawcze dotyczą nie tylko przedmiotów ścisłych, ale także przedmiotów humanistycznych i nauki języków obcych.
 - W szkole działają koła zainteresowań, które umożliwiają wszechstronny rozwój uczniów, czyli koła: matematyczne, teatralne, j. angielskiego, sportowe, muzyczne.
 - W szkole działają współtworzone przez uczniów: samorząd uczniowski, gazetka szkolna.
 - Ze szkołą współpracują: Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu w Krzczonowie, Biblioteka Publiczna w Krzczonowie, IPN w Lublinie, KRUS Bychawa, Fundacja Młodzieży Wiejskiej – organizacja półkolonii letnich i zimowych dla dzieci, Nadleśnictwo Świdnik, Komenda Wojewódzka Policji-wydział prewencji w celu zapobiegania narkomanii, przemocy w rodzinie, cyberprzemocy.
- W ramach tej współpracy prowadzone były przez psychologa policyjnego i policjanta cykliczne zebrania dla rodziców, pogadanki z uczniami, zajęcia warsztatowe dla nauczycieli i uczniów
- Zainteresowani uczniowie mogą brać udział w konkursach o charakterze szkolnym i pozaszkolnym.

Na terenie gminy Krzczonów działa jedna świetlica w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzczonowie.

Tabela 15. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez świetlicę w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzczonowie.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie.

Rok szkolny	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez świetlicę ZSP w Krzczonowie	w tym:	
	Ogółem:	dziewczęta	chłopcy
2016/2017	232	106	126
2017/2018	243	119	124
2018/2019	251	124	127
2019/2020	220	109	111
2020/2021	211	105	106

2.3.4 Ochrona zdrowia

W gminie Krzczonów funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej oraz działa 3 apteki. W ramach Gminnego Ośrodka Zdrowia w Krzczonowie działają: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia pediatryczna, gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej, gabinet zabiegowy, punkt szczepień oraz gabinet medycyny szkolnej. W gminie brakuje lekarzy specjalistów, wsparcia psychologicznego, ośrodka rehabilitacji, pracowni RTG, aparatu USG, jest również ograniczona dostępność do badań laboratoryjnych z powodu limitów. Specjalistyczne świadczenia zdrowotne oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się poza gminą. Najbliższym jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bychawie. Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u pacjentów są choroby przewlekłe (nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, zwyrodnienia), infekcje, urazy, problemy natury socjalno-psychologicznej. Poniżej tabele przedstawiają dane szczegółowe.

Tabela 16. Liczba osób zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Krzczonowie w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Zdrowia w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
Lekarze	5	4	8	8	7
Pielęgniarki	4	4	5	5	4
Położna	1	1	1	1	1

Tabela 17. Liczba przyjętych pacjentów w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Krzczonowie z podziałem na kategorie wiekowe w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Zdrowia w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
0-18 lat	2217	2541	2136	2178	1360
19-60 lat	5878	5983	5469	5582	5154
61 lat i więcej	11531	11191	10287	9809	9271
Razem:	19626	19715	17892	17469	15785

Według danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, że liczba pacjentów korzystających ze świadczeń GOZ w Krzczonowie ma tendencję spadkową. W roku 2020 liczba pacjentów wynosiła 15785 w porównaniu do roku 2019 zmniejszyła się o 1684 pacjentów. Duży spadek pacjentów w 2020 roku może być spowodowany wystąpieniem w naszym kraju epidemii koronawirusa. Epidemia sparaliżowała nie tylko nasz kraj, ale również cały świat w każdej dziedzinie, pozostawiając w społeczeństwie nieodwracalne skutki.

2.3.5 Kultura

Głównymi ośrodkami życia kulturalnego w Gminie Krzczonów są 2 biblioteki publiczne, tj. 1 biblioteka główna i jej filia, z księgozbiorem wynoszącym 19 151 sztuk, przy liczbie czytelników wynoszącej 808 osób. Pracownicy bibliotek organizują ferie, zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży w formie zorganizowanej:

- zajęcia plastyczne/papieroplastyka, wiklina papierowa, kartki świąteczne i okolicznościowe, prace plastyczne różnych technik,
- zajęcia modelarskie dla zaawansowanych i początkujących (udział uczestników w przeglądach i konkursach o zasięgu gminnym i wojewódzkim),
- konkursy i zajęcia czytelnicze,
- projekcje filmów i bajek dla dzieci na podstawie książek i lektur szkolnych,
- wycieczki i spotkania z ciekawymi ludźmi,
- zajęcia muzyczne i nauka śpiewu,
- zajęcia regionalne połączone z nauką pisania pisanek, haftu ludowego, rzeźby ludowej, lekcji regionalnych na bazie eksponatów z izby regionalnej.

Organizowane są również biwaki z noclegami i wyżywieniem, zabawy i gry terenowe, wycieczki terenowe, zajęcia plastyczne, fotograficzne i czytelnicze, spotkania z ciekawymi ludźmi, konkursy i quizy, konkursy i przeglądy o zasięgu powiatowym np.: na pisanek krzczonowską.

2.3.6 Turystyka i rekreacja

Gmina Krzczonów posiada duży potencjał turystyczny. Zapewniają to: czyste środowisko naturalne, brak przemysłu, stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna oraz Krzczonowski Park Krajobrazowy, który charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu rozciągniętą głębokimi dolinami rzecznyymi o stromych zboczach, wąwozy

lessowe. Krzczonowski Park Krajobrazowy jest jednym z ważniejszych regionów źródłiskowych w woj. lubelskim. Występuje tu 45 źródeł, w tym kilkanaście, grupujących od 4 do 19 wpływów. Trzy największe źródła (dwa w Stryjnie i jedno w Sobieskiej Woli) mają wydajność od 50 do 120 l/s. Cztery źródła w Krzczonowie, Borzęcinie, Walentynowie i Piotrkówku zostały uznane w 1996 r. za pomniki przyrody. Krzczonowski Park Krajobrazowy ma duże walory turystyczno - wypoczynkowe, dotąd w niewielkim stopniu wykorzystywane. W parku i jego otulinie brak jest jakichkolwiek obiektów bazy turystycznej, mimo tego tereny parku nadają się znakomicie do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Niewątpliwym walorem jest również „Szabałowa Góra” o powierzchni 64,21 ha w Majdanie Polickim oraz "Kamienny Wąwóz" o powierzchni 8,41 ha w Kolonii Żuków. Środowisko przyrodnicze pozwala na rozwijanie turystyki o charakterze krajobrazowym i wypoczynkowym, dlatego też na terenie Gminy Krzczonów funkcjonują również gospodarstwa agroturystyczne między innymi w miejscowościach Olszanka, Boży Dar i Piotrkówek. Oferują one noclegi, masaże, warsztaty i pokazy sztuki ludowej, warsztaty i pokazy kulinarne z degustacją, grzybobranie, spacer, zwiedzanie, wypoczynek nad rzeką i stawem, ogniska, pikniki, opowieści o regionie i tradycjach a także jazdę konną.

Gmina posiada urozmaiconą i bogatą tkankę kulturową. Na jej dziedzictwo kulturowe składają się parki podworskie, obiekty sakralne, cmentarze, obiekty techniczne i użytkowe, kapliczki przydrożne oraz młyn wodny.

Najbardziej znanym obiektem kultury sakralnej jest Kościół Parafialny w Krzczonowie. Parafia Krzczonów powstała w 1574 roku. Na miejscu pierwszego kościoła drewnianego w latach 1633 - 1654 wzniesiono murowany, ale już w 1685 r. został on zniszczony przez pożar. W czasie działań I wojny światowej uległ uszkodzeniu na skutek ostrzału artylerii niemieckiej. W latach 1925 - 1937 świątynię odnowiono dzięki ks. Proboszczowi Janowi Borkowskiemu.

Na terenie gminy jest pięć cmentarzy: cmentarze rzymsko – katolickie w Krzczonowie, Kosarzewie Dolnym i w Sobieskiej Woli Pierwszej oraz polsko - katolicki w Kosarzewie Górnym. W Krzczonowie jest również cmentarz z okresu I wojny światowej. Cmentarz znajduje się przy drodze powiatowej Krzczonów - Olszanka. Pochowano tu ok. 300 żołnierzy z 1914 r. oraz 1915 r. (ok. 100 żołnierzy austro-węgierskich, ok. 200 żołnierzy armii carskiej). W Krzczonowie znajduje się jeszcze jeden cmentarz z I wojny światowej lecz nie jest wpisany do ewidencji cmentarzy wojennych i nie jest znana jego lokalizacja, wiadomo jednak że pochowano tu ok. 74 żołnierzy (austro-węgierskich oraz armii carskiej).

Na terenie gminy znajduje się park podworski wymaga szybkiego podjęcia działań rewitalizacyjnych. Dotyczy to zarówno terenów zielonych, urządzeń oraz obiektów kubaturowych. Park znajduje się w Sobieskiej Woli.

Na terenie Gminy Krzczonów znajduje się wiele zabytków m. in.:

- kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP;
- cmentarz;
- dzwonnica z kaplicą w przyziemiu;
- budynek bramy;
- ogrodzenie z krytymi schodami i 3 kapliczkami procesyjnymi;

w Sobieskiej Woli:

- zespół dworski;
- dwór;
- park;

2.3.7 Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem, porządkiem i spokojem mieszkańców czuwają policjanci Komisariatu Policji w Bychawie. Teren działania Komisariatu obsługiwany jest przez policjantów. Na terenie Gminy Krzczonów służbę pełni jeden dzielnicowy KP Bychawa.

Tabela 18. Wybrane przestępstwa popełnione przez mieszkańców gminy Krzczonów w latach 2016 -2020. Źródło: Dane Komisariatu Policji w Bychawie.

		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba interwencji domowych		34	36	59	51	6
Liczba interwencji domowych (przemoc domowa)		5	4	9	17	7
Liczba zawiadomień dotyczących znęcania się nad rodziną	wszczęte dochodzenia	2	1	3	1	0
	odmówiono wszczęcia dochodzenia	0	1	1	0	0
Liczba postępowań dotyczących uchylania się od obowiązku alimentacyjnego		0	0	1	3	0

Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców		10	2	8	7	8
Liczba postępowań przygotowawczych w związku z posiadaniem lub zażywaniem narkotyków lub innych substancji odurzających		0	1	1 (osoba nieletnia)	0	1
Liczba osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia		6	7	9	6	1
Liczba sprawców przestępstw	przeciwko osobie	0	1	0	1	0
	przeciwko mieniu	6	1	0	2	0

W 2020 roku w gminie Krzczonów stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 147 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 10,47 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Krzczonów najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 6,01 (wykrywalność 76%) oraz przeciwko mieniu - 3,70 (wykrywalność 56%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,05 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,97 (71%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,30 (89%).

2.3.8 Sektor pozarządowy

Organizacjami pozarządowymi, w głównej mierze są stowarzyszenia, czyli organizacje tworzone przez grupę ludzi, których łączy cel zrobienia czegoś pożytecznego. Mówiąc najogólniej, organizacje pozarządowe to takie, które nie podlegają administracji publicznej, a ich działalność nie jest nastawiona na zysk. Dokładną definicję organizacji pozarządowej znajdziemy w Ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057). Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Gmina Krzczonów posiada potencjał podmiotów życia społecznego, które w optymalny sposób

wykorzystują własne zasoby i możliwości materialne oraz personalne niezbędne do rozwiązywania problemów społecznych. Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań. We współpracy z organizacjami pozarządowymi wpisują się również imprezy i działania z zakresu kultywowania zwyczajów, tradycji i historii gminy Krzczonów, upowszechnianie różnych form edukacji.

Życie kulturalne w Gminie Krzczonów kształtowane jest przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które aktywnie uczestniczą w życiu lokalnego społeczeństwa. Są to: „Krzczonowskie Stowarzyszenie Regionalne” „Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych”, „Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Krzczonów”.

Krzczonowskie Stowarzyszenie Regionalne powstało w 2004r. Jego głównym zadaniem jest promocja, zachowanie kultury, tradycji i historii regionalnej. Prowadzi działalność wydawniczą skupiając historyków, regionalistów, badaczy kultury, etnografii i historii. Współpracując z wydziałem Kulturoznawstwa UMCS w Lublinie przygotowano wiele konferencji naukowych i spotkań regionalnych które były wynikiem organizowanych obozów naukowych na terenie gminy Krzczonów i regionu krzczonowskiego. Cyklicznie stowarzyszenie prowadzi akcję Ratowania Zabytków na cmentarzu w Krzczonowie. Stowarzyszenie współpracuje z innymi organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i towarzystwami regionalnymi o takim samym charakterze, jest członkiem Wojewódzkiej Rady Towarzystw Lubelszczyzny; uczestniczy we wszystkich konferencjach, sejmikach, radach i posiedzeniach, bierze czynny udział w panelach dyskusyjnych, konferencjach i prezentacjach. Organizuje pokazy, wystawy i prezentacje twórczości regionalnej, współpracując ze Stowarzyszeniem Twórców Ludowych w Lublinie oraz Wojewódzkim Domem Kultury. Organizuje i włącza się w imprezy i rocznice o charakterze patriotycznym na terenie swojej miejscowości jak też na terenie gminy.

KSR liczy obecnie 15 członków czynnych, w tym : 10 kobiet i 5 mężczyzn. W tym 6 osób posiadających świadczenia emerytalne.

Stowarzyszenie utrzymuje się i prowadzi działalność statutową z pozyskiwanych grantów i darowizn oraz działalności wydawniczej. Wszystkie osoby działające w stowarzyszeniu robią to nieodpłatnie. Od 2006r. na rzecz promocji środowiska lokalnego jego kultury, historii i jego mieszkańców wydaje kwartalnik regionalny - Krzczonowski Gościniec. Dla osób

starszych i młodszych organizowało wiele konferencji, spotkań i warsztatów w zakresie historii i kultury regionalnej w Krzczonowie, Żukowie i na konferencjach wyjazdowych WRTRL w Lublinie. Stowarzyszenie obejmuje patronatem zabytki na cmentarzu i w terenie, dba o miejsca pamięci oraz zabytki przyrody. Odremontowano 3 zabytkowe nagrobki z XIX w. a z grantu LGD „Kraina Wokół Lublina” postawiono 4 tablice informacyjne: przy kościele i na cmentarzu parafialnym w Krzczonowie. (Więcej o działalności KSR na stronie Facebooka.)

W chwili obecnej stowarzyszenie oczekuje stałej siedziby, gdzie mają się znaleźć również zbiory stowarzyszenia – Izba Regionalna. Nowa siedziba byłaby też miejscem spotkań, lekcji regionalnych dla regionalistów i sympatyków regionalizmu, redakcji KG z którymi spotykają się obecnie w miejscach prywatnych. W spotkaniach jak do tej pory uczestniczyło wiele osób starszych, dla których te spotkania z historią były wspomnieniem lat młodości, formą relaksu i odskoczni od trudów dnia codziennego. Wg stowarzyszenia powinno być więcej zajęć i spotkań dla ludzi w wieku starszym; zarówno dotyczących poprawy zdrowia jak też kulturalno rekreacyjnych.

Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych zostało założone w 2013 roku. Celem działalności Stowarzyszenia jest m. in.: przeciwdziałanie przemocy i patologiom społecznym, podejmowanie, realizowanie i propagowanie inicjatyw edukacyjno-kulturalnych i artystycznych oraz wymiany doświadczeń zawodowych i gospodarczych, propagowanie i wspieranie działań prowadzonych na rzecz udziału kobiet w życiu publicznym i w polityce, działania na rzecz osób starszych i/lub niepełnosprawnych, integracja zawodowa i społeczna kobiet, osób niepełnosprawnych i ich rodzin, działalność charytatywna i pomoc społeczna, działalność w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury, tradycji i przyrody. ochrona i promocja zdrowia w tym profilaktyka kobiecych chorób nowotworowych.

Stowarzyszenie liczy 27 członkiń w tym 11 emerytów i rencistów. W obecnej chwili głównym problemem stowarzyszenia jest panująca pandemia, która ogranicza kontakty bezpośrednie członkiń. Stowarzyszenie było zmuszone prowadzić spotkania on-line co było dużym wyzwaniem dla starszych członkiń nie posiadających komputera lub braku umiejętności cyfryzacyjnych.

Działania na rzecz społeczność lokalnej w 2016 r.:

- Udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy

- Udział w Dożynkach Gminnych w Krzczonowie i Dożynkach Powiatowych w Radawcu gdzie przeprowadzone zostały Loterie Fantowe,
- Organizacja i wyjazd autokarem do teatru na spektakl dla chętnych z terenu naszej gminy.

W 2017 roku Stowarzyszenie brało udział Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, organizowało Rodzinny Rajd Rowerowy dla mieszkańców gminy Krzczonów, brało udział w Dożynkach Gminnych, organizowało również wydarzenie pt. „Ziołowy zawrót głowy”. Stowarzyszenie w 2018 roku po raz kolejny wzięło udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy oraz w Dożynkach Gminnych, zorganizowało warsztaty rękodzieła dla społeczności lokalnej w ramach projektu LGD.

Następnie w roku 2019 zorganizowało wystawę „Kobieta niepodległa”, członkinie stowarzyszenia wzięły również udział WOŚP, w Dożynkach Gminnych i Festiwalu promocyjno-edukacyjnym „Kwaszeniaki i Kiszeniaki” na których zostały przeprowadzone Loterie Fantowe, w ramach projektu Fundacji Orlen została zorganizowana nauka pływania dla dorosłych i Nordic Walking. W ramach w/w projektu zostały zakupione sprzęty i utworzono Bibliotekę Sprzętu Sportowego, z którego mogą korzystać nieodpłatnie mieszkańcy gminy Krzczonów. Rok 2020 był trudny ze względu na epidemię koronawirusa jednak stowarzyszenie nie zaprzestało swojej działalności. Warsztaty realizowane w ramach projektu LGD odbywały się on-line. Członkinie stowarzyszenia szyły również maseczki dla służb medycznych.

Zdaniem Stowarzyszenia głównym problemem społecznym w gminie Krzczonów jest brak ofert rekreacyjno-edukacyjnej dla mieszkańców w średnim wieku.

III DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KRZCZONÓW

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Istotnymi źródłami informacji o problemach i potrzebach lokalnej społeczności były: analizy dokumentów statystycznych udostępnionych przez instytucje, informacje zawarte w „ocenie zasobów pomocy społecznej”, sporządzanej corocznie, dane statystyczne obrazujące poziom życia mieszkańców i rozwój Krzczonowa, dostępne w Banku Danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Problem społeczny – taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniając, bądź nawet uniemożliwiając realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdzźwięk między uznanymi wzorami a aktualnym stanem rzeczy. Warty podkreślenia jest fakt, że żadne warunki społeczne nie mogą być uznane za problem społeczny, jeśli nie zostaną one określone za pomocą uznanych wartości jako problem przez znaczącą liczbę ludności ([https://pl.wikipedia.org/wiki/Problem_społeczny](https://pl.wikipedia.org/wiki/Problem_spo%C5%82eczny)).

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie.

3.1. POMOC SPOŁECZNA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna jest instytucją umożliwiającą osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji; - wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach

odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem. Realizując zadania pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym.

W 2020 roku kadrę Ośrodka stanowiło 8 osób, w tym kierownik. 3 pracowników socjalnych. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek zatrudnia również 2 pracowników ds. świadczeń rodzinnych, 1 do funduszu alimentacyjnego oraz 1 asystent rodziny.

Tabela 19. Ogólna liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej

w Krzczonowie w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z OPS w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	150	167	185	190	181

W 2020 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie objął pomocą 181 rodzin. W stosunku do roku 2019 łączna liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 9 rodzin.

Biorąc pod uwagę typy rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej w tutejszym Ośrodku, w 2020 roku, należy podkreślić, że znaczący odsetek stanowią gospodarstwa jednoosobowe – 65,3% z ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy. Rodziny z dziećmi stanowią 42,7%.

Tabela 20. Główne powody przyznania pomocy w latach 2016-2020 – liczba rodzin.

Źródło: opracowane na podstawie danych z OPS w Krzczonowie.

	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	50	45	50	47	50
Sieroctwo	0	0	0	1	1
Bezdomność	1	1	1	1	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	1	0	2	0
Bezrobocie	43	43	38	35	32
Niepelnosprawność	52	55	65	73	67
Długotrwała lub ciężka choroba	30	34	53	45	24
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	62	76	107	104	105
W tym: Rodziny niepełne	8	13	9	10	10
Rodziny wielodzietne	17	16	17	17	18
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
Alkoholizm	2	1	0	1	1
Narkomania	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	3	2	3
Trudności w integracji osób, które otrzymały	0	0	0	0	0

status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy					
Zdarzenie losowe	1	1	0	0	2
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	1
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Wśród mieszkańców gminy Krzczonów korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2016-2020, najliczniejszą grupę beneficjentów stanowiły osoby samotnie gospodarujące i rodziny dotknięte niepełnosprawnością oraz bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Znaczna część klientów zmagająca się z ubóstwem, długotrwałą lub ciężką chorobą oraz bezrobociem. Dane przedstawia tabela 29.

Inne przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jak trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, potrzeba ochrony macierzyństwa, zdarzenia losowe były równie istotne lecz występowały w mniejszym natężeniu.

Świadczenia z pomocy społecznej mają charakter:

- 1) pieniężny: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności z Programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- 2) niepieniężny: pomoc w formie posiłku z Programu „Posiłek w szkole i w domu”, schronienie, sprawienie pogrzebu, odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej;
- 3) usługowy: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, kontrakt socjalny;
- 4) wspieranie rodziny i piecza zastępcza usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Formy świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z OPS w Krzczonowie.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób/rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE					
Zasiłki stałe	19 osób	19 osób	21 osób	22 osoby	23 osoby
Zasiłki okresowe	8 osób	9 osób	9 osób	11 osób	14 osób
Zasiłki celowe	61 osób	68 osób	77 osób	79 osób	66 osób
Zasiłki specjalne celowe	32 osoby	27 osób	37 osób	41 osób	44 osoby
Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności z programu „Posiłek w szkole i w domu”	107 osoby	104 osoby	98 osób	134 osób	139 osób
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE					
Pomoc w formie posiłku z Programu „Posiłek w szkole i w domu”	96 dzieci	94 dzieci	89 osób	95 dzieci	72 dzieci
Pomoc w formie schronienia	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba
Sprawienie pogrzebu	2 osoby	0	0	0	0
Pobyt w Domach Pomocy Społecznej	5 osób	6 osób	5 osób	4 osoby	3 osoby
USŁUGI					
Usługi opiekuńcze	5 osób	4 osoby	6 osób	8 osób	6 osób
Praca socjalna	54 rodziny	111 rodzin	132 rodziny	136 rodzin	132 rodziny
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA					

Liczba dzieci z Gminy przebywających w pieczy zastępczej / instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	1	1	3	4
Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba rodzin)	6	8	4	3	5

Odwołując się do danych zilustrowanych w tabeli zauważa się, że najczęściej udzielaną formą pomocy były zasiłki celowe przyznawane m.in. na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału czy odzieży. Dominującym rodzajem pomocy wśród świadczeń niepieniężnych był posiłek, będący wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza starszych, chorych lub niepełnosprawnych oraz samotnych. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba beneficjentów tego świadczenia pozostaje na porównywalnym poziomie. Istotną formą wsparcia niepieniężnego było pokrywanie mieszkańcom gminy Krzczonów kosztów pobytu w domach pomocy społecznej.

W ramach swych zadań Ośrodek realizował pracę socjalną, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych, tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Ponadto Ośrodek realizuje zadania zlecone z administracji rządowej . Zgodnie z przyjętą prorodziną polityką państwa, rodziny otrzymywały dodatkowo następujące świadczenia (tabela nr 33):

Tabela 22. Zasiłki rodzinne w gminie Krzczonów w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z OPS w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	149	156	174	107	92
Liczba dzieci	293	318	362	225	206
Liczba świadczeń	3799	3809	3589	3157	2777

Analizując powyższe dane, na przestrzeni ostatnich pięciu lat zauważalny jest spadek liczby wypłaconych świadczeń. Liczba pobierających w 2020 roku zasiłek rodzinny wyniosła 92 rodziny. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 15 rodzin (co stanowi spadek o 16,30% w stosunku do roku poprzedniego).

Tabela 23. Liczba wypłaconych świadczeń: świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z OPS w Krzczonowie.

Rodzaj świadczenia	2016			2017			2018			2019			2020		
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	19	19	19	17	17	17	11	11	11	7	7	7	8	8	8
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania	7	9	76	3	5	56	2	3	36	2	3	30	3	3	10
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania w rodzinie wielodzietnej	38	66	740	42	77	74	39	79	773	38	73	680	32	62	647
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	20	31	305	19	28	246	18	24	189	15	22	190	14	24	242
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku															

szkolnego	122	234	234	115	219	219	113	208	208	100	187	187	85	183	183
Dodatek do zasilku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	61	72	537	57	68	537	56	66	477	46	59	427	46	60	479
Internat	21	28	232	19	25	200	18	25	183	12	17	147	8	14	103
dojazd	40	44	305	38	43	337	38	41	294	34	42	280	38	46	376
Jednorazowa zapomoga	36	36	36	28	28	28	22	22	22	19	20	20	25	25	25
Świadczenie rodzicielskie	17	17	114	18	18	123	14	14	90	13	13	78	11	11	55
Świadczenie pielęgnacyjne	16	16	165	17	17	199	18	12	207	19	19	202	22	22	238
Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	8	49	8	8	73	7	7	74	9	9	76	7	7	65
Zasiłek dla opiekuna	3	3	47	2	2	17	1	1	12	1	1	12	1	1	1
Zasiłek pielęgnacyjny (dla dzieci i dorosłych)	90	1125	1125	85	978	978	80	940	940	73	930	930	75	975	975
Fundusz alimentacyjny	23	36	432	24	36	432	23	32	384	21	28	336	19	24	288
Świadczenie wychowawcze	288	474	4244	283	472	5643	264	444	5507	383	643	6333	382	642	7915

Analizując powyższe dane, na przestrzeni ostatnich pięciu lat zauważalny jest spadek liczby wypłaconych świadczeń. Wyjątek stanowią tu świadczenia wychowawcze oraz zasiłki pielęgnacyjne.

Liczba rodzin pobierających w 2020 roku zasiłek wychowawczy wyniosła 382 natomiast w porównaniu z 2016 rokiem 288 rodziny. W 2020 roku zwiększyła się liczba wypłaconych świadczeń w postaci zasiłku pielęgnacyjnego dla osób niepełnosprawnych o 2 rodziny w porównaniu z rokiem 2019, natomiast zmniejszyła się o 5 w stosunku do roku 2018.

Analizując dane dotyczące funduszu alimentacyjnego zauważa się tendencję spadkową. W 2020 roku 19 rodzin z łączną liczbą 21 dzieci ubiegało się o fundusz alimentacyjny, natomiast w porównaniu z 2019r. było 21 rodzin o łącznej liczbie dzieci 25.

3.2. PROBLEMY W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Charakterystyka zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

3.2.1. UBÓSTWO

Z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, korzysta znaczna liczba rodzin. Są to rodziny, w których dochód na osobę w rodzinie jest niższy lub równy kryterium dochodowemu określone w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przy czym prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt. 2–15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Ubóstwo określane jest jako stan uwarunkowany niewystarczającym dochodem, uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych człowieka. Ustawa o pomocy społecznej zawiera pojęcie "podstawowych potrzeb" w kontekście świadczeń pieniężnych, które mogą być przyznane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Problem ubóstwa niesie za sobą wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, poprzez marginalizację i wykluczenie społeczne osób dotkniętych tym problemem, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np.: alkoholizm, narkomania, przestępczość. Pogłębianiu się tego procesu sprzyjają takie czynniki, jak: wzrost kosztów eksploatacji mieszkań, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia, leczeniem, edukacją, niskie dochody, a także duża liczba bezrobotnych, którzy utracili prawo do świadczeń oraz wzrost liczby osób starszych wiekiem. W ostatnim okresie wiele osób poprawę swego losu wiąże z koniecznością wyjazdów zarobkowych do większych miast lub za granicę.

3.2.2. BEZROBOCIE

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, w którym część ludzi zdolnych do pracy deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje możliwości zatrudnienia z różnych powodów. Uznawane jest dziś za poważny problem społeczny, ponieważ leży u podstaw wielu innych problemów związanych z funkcjonowaniem osób i rodzin. Powoduje obniżenie standardu życia, ubożenie rodzin, ograniczenie uczestnictwa w życiu społecznym. W naszej gminie jest głównym powodem korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Brak pracy wpływa nie tylko na sytuację ekonomiczną. W wymiarze psychologicznym bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, prowadzi do obniżenia samooceny osoby bezrobotnej, stanów frustracji, poczucia bezradności, trudności z organizowaniem i wykorzystaniem czasu. W wymiarze społecznym skutkiem jest pogłębiająca się izolacja osób i rodzin, kształtowanie się tzw. „kultury bezrobocia”, charakteryzującej się m.in. brakiem aktywności, roszczeniową postawą wobec instytucji pomocowych, dziedziczeniem przez dzieci niskiego statusu społecznego i ekonomicznego rodziny.

Wysokie bezrobocie powoduje migracje zarobkowe, a zwłaszcza odpływ młodych, wykształconych ludzi, oraz rosnące poczucie zagrożenia bezrobociem wśród ludzi zatrudnionych. Pracownicy socjalni zwracają uwagę, że w większości rodzin dotkniętych problemem bezrobocia współwystępują: alkoholizm i inne uzależnienia, pogarszanie się stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, przemoc i samotne rodzicielstwo. Inne zaobserwowane problemy i dysfunkcje, które mają wpływ na jakość życia rodzinnego i społecznego to: trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, spadek aspiracji edukacyjnych własnych i dzieci oraz zadłużanie się.

Najtrudniej znaleźć pracę osobom, które są długotrwałe bezrobotne. Osoby te w ramach współpracy z urzędem pracy w pierwszej kolejności kierowane są do uczestnictwa w programie aktywizacji i integracji oraz prac społecznie użytecznych. Praca socjalna opiera się na zawarciu i realizacji kontraktu socjalnego. Aktywizacja osób długotrwałe bezrobotnych jest procesem złożonym i wymaga współpracy służb zatrudnienia, pracowników socjalnych, a także specjalistów poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego. Trudności w aktywizowaniu tej grupy do współdziałania w rozwiązywaniu swoich problemów wynikają najczęściej z utraty umiejętności przydatnych na rynku pracy, ale też postaw osób bezrobotnych – zaprzestania podejmowania starań o pracę z powodu doświadczanych niepowodzeń lub z obawy przed zmianą dotychczasowego stylu życia, wyuczonych „strategii” przeżycia, w tym korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Wśród osób dotkniętych problemem bezrobocia znajdują się osoby, które nigdy nie pracowały, nigdy nie szukały pracy i nie są zainteresowane jej poszukiwaniem, a status osoby bezrobotnej zachowują dla ubezpieczenia zdrowotnego. Znaczna, trudna do oszacowania, liczba osób podejmuje pracę w szarej strefie (prace dorywcze i sezonowe) lub wyjeżdża do pracy za granicę. Osoby te są potencjalnymi świadczeniobiorcami pomocy społecznej po osiągnięciu wieku emerytalnego, w związku z brakiem uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych.

Większość mieszkańców gminy zatrudnionych jest w rolnictwie. Ten dział gospodarki generuje niewielką ilość miejsc pracy i charakteryzuje się występowaniem ukrytego

bezrobocia. Poprawa sytuacji na rynku pracy byłaby możliwa w wypadku realizacji nowych inwestycji na terenie gminy (turystyka, agroturystyka, przetwórstwo produktów rolnych).

Bezrobocie jest jednym z najtrudniejszych do rozwiązania i najbardziej brzemiennym w skutki z problemów społecznych. Obok swego wymiaru ekonomicznego generuje ono zagrożenia w dziedzinie ochrony zdrowia, złego samopoczucia jednostki, braku afirmacji dla świata, alienację oraz jest przyczyną wielu patologii, takich jak przestępczość, alkoholizm, przemoc w rodzinie. Niestety rozwiązanie tego problemu zależy od działań systemowych na poziomie centralnym.

Tabela 22. Stopa bezrobocia. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	2016	2017	2018	2019	2020
Stopa bezrobocia w kraju	8,3 %	6,6%	5,9%	5,2%	6,2%
Stopa bezrobocia w województwie	7,2%	7,5%	6,8%	7,4%	8,2%
Stopa bezrobocia w powiecie	8,5%	7,3%	6,3%	5,6%	5,9%
Stopa bezrobocia w gminie	2,61%	3,66%	3,44%	3,08%	2,78%

Stopa bezrobocia w Polsce w 2016 roku wynosiła 8,3%, w województwie lubelskim 7,2%, a w powiecie lubelskim 8,5%, natomiast w 2020 roku stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 6,20%, w województwie lubelskim 8,20%, a w powiecie lubelskim 5,90%. Pandemia COVID-19 od ponad roku wpływa negatywnie na aktywność gospodarczą. Mimo to stopa bezrobocia w Polsce nie wzrosła gwałtownie, tak jak szacowano na początku epidemii.

Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych w gminie Krzczonów w latach 2016-2020.

Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	125	151	124	100	95
w tym: kobiet	63	67	66	51	45

Z danych uzyskanych z GUS dotyczących stanu bezrobocia w latach 2016-2020 wynika, iż zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Krzczonów z roku na rok maleje.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy jest nadal trudna. W dalszym ciągu utrzymuje się wysoka dysproporcja pomiędzy popytem a podażą ofert pracy. Rynek pracy nie oferuje stałych miejsc pracy dlatego znaczna grupa bezrobotnych po raz kolejny powraca do ewidencji Urzędu Pracy po krótkotrwałym i sezonowym zatrudnieniu.

Do grup społecznych wymagających wsparcia określonych jako grupy ryzyka należą:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- bezrobotni niepełnosprawni.

Tabela 26: Okres pozostawania osób bezrobotnych z terenu gminy Krzczonów bez pracy.

Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych w gminie Krzczonów w latach				
	2016	2017	2018	2019	2020
Do 1 m-ca	13	14	19	17	9
1 – 3 m-cy	22	29	21	12	17
3 – 6 m-cy	14	20	9	10	9
6 – 12 m-cy	9	23	13	15	14
12 – 24 m-cy	23	16	17	16	16
pow. 24 m-cy	44	49	45	30	30

Niebezpiecznym zjawiskiem jest liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy. Możemy odważyć się na stwierdzenie istnienia chronicznego bezrobocia. Zjawisko to jest dużym obciążeniem dla OPS w Krzczonowie, gdyż osoby te są potencjalnymi klientami tutejszego ośrodka.

3.2.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność, zgodnie z definicją zawartą w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Jednym z powodów trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Krzczonów, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020 wzrastała. W 2019 roku nastąpił wzrost klientów pomocy społecznej, którym udzielono pomocy z powodu niepełnosprawności. Niepełnosprawność lub długotrwała choroba przyczyniać się mogą do dysfunkcjonalności rodziny, która nie jest w stanie realizować prawidłowo swoich funkcji. W środowiskach takich bardzo często dochodzić może do różnego rodzaju patologii społecznych chociażby takich jak: przemoc, alkoholizm, narkomania.

3.2.4. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Obraz współczesnej polskiej rodziny budzi niepokój, ponieważ dostrzega się w jej życiu coraz więcej zagrożeń. Prowadzą one do dysfunkcyjności rodziny, a tym samym wywołują trudną sytuację życiową dziecka. Na zmiany funkcjonowania polskich rodzin istotny wpływ miały zmiany systemu społeczno-ekonomicznego. Takie zjawiska, jak, między innymi bezrobocie, bieda, problemy alkoholowe, przemoc, wydłużony czas pracy rodziców i inne, powodują wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo. Cechą rodziny niewydolnej wychowawczo jest zaburzenie ogólnie przyjętych norm postępowania rodziców wobec dziecka. Konsekwencją niewłaściwego funkcjonowania rodziny jest w przypadku dzieci pojawianie się symptomów nieprzystosowania społecznego, między innymi zaburzeń w kształtowaniu się mechanizmów kontroli wewnętrznej jednostki, formowania się zniekształconego obrazu świata i własnej osoby oraz naruszających normy zachowań społecznych. Najczęściej bezradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc

domowa, przestępczość młodocianych, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się najczęściej niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym oraz szkolnym. U dzieci i młodzieży często pojawiają się zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe, łamanie panujących obyczajów, norm, wartości i przepisów prawa. Mamy wtedy do czynienia z tak zwanymi rodzinami wieloproblemowymi. Rodziny wieloproblemowe, w których kumuluje się wiele zaniedbań, deficytów i problemów, wymagają wsparcia:

1. w sprawach korzystania z zasobów, możliwości, uprawnień
2. w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
3. w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego,

W 2019 roku z 3 rodzinami pracował asystent rodziny, w 2020 z 5 rodzinami. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej dostrzega się, że coraz mniej rodzin z problemem bezradności korzysta z pomocy pieniężnej, natomiast nastąpił wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo, wobec których została podjęta interwencja w postaci umieszczenia dzieci w systemie opieki zastępczej. Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej (tabela 30).

3.2.5. PRZEMOC W RODZINIE

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzczonowie. W skład Zespołu wchodzi powołani przez wójta przedstawiciele instytucji związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Członkowie grup ZI w ramach kompetencji reprezentowanych instytucji podejmowali działania pomocowe, opracowywali oraz realizowali plany działania pomocy rodzinom, diagnozowali i monitorowali sytuację tych rodzin.

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszającego prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołuje cierpienia i krzywdy moralne. Wyróżnia się różne formy przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną.

Grupą ryzyka szczególnie narażoną na przemoc w rodzinie są członkowie rodzin z problemem alkoholowym. Inne przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie to: normy społeczne i kulturowe (przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy wobec kobiet i dzieci), dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia.

Aby skutecznie przeciwdziałać temu złożonemu, wieloczynnikowemu zjawisku, potrzebny jest rozwój systemu ochrony i pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, a także zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc. Ponadto istotne jest wypracowanie systemu szkolenia kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia, oraz podejmowanie działań i inicjatyw, mających na celu zwiększenie kompetencji rodzicielskich i podnoszenie świadomości społecznej na temat tego zjawiska.

Główne źródło informacji na temat przemocy w rodzinach w Gminie Krzczonów stanowią dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie, w szczególności dotyczące prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela 27. Liczba rodzin z terenu gminy Krzczonów objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie.

2016	2017	2018	2019	2020
14	11	21	21	14

Tabela 28. Liczba osób z terenu gminy dotkniętych przemocą w rodzinie w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	48	30	69	69	43
w tym:					
kobiety	13	10	16	24	18
mężczyźni	15	12	23	28	8
w tym:					
osoby starsze	4	3	5	3	3
dzieci	20	8	30	17	17

Tabela 29. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
Ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie.	11	9	13	18	6
Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.	0	0	0	0	0

Tabela 30. Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały z poradnictwa w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego
Krzczonowie.

w

		2016	2017	2018	2019	2020
medyczne	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
psychologiczne	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
prawne	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
socjalne	kobiety	12	10	15	20	18
	mężczyźni	2	1	6	4	8
zawodowe i rodzinne	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0

Podjęmowane działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie :

- upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy podczas wizyt w środowisku domowym, rozdawanie ulotek,
- upowszechnianie wiedzy na temat zasad udzielania wsparcia w bezpośrednim środowisku osób doświadczającej przemocy,
- upowszechnianie wiedzy o formach wsparcia dostępnych w powiecie.

Tabela 31. Liczba powołanych Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie.

2016	2017	2018	2019	2020
14	40	21	24	9

Tabela 32. Liczba posiedzeń Grup Roboczych w latach 2016-2020. Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie.

2016	2017	2018	2019	2020
22	40	53	63	68

Tabela 33. Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych w latach 2016-2020.

Źródło: opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzczonowie.

	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	48	30	69	69	43
w tym:					
kobiety	13	10	16	24	18
mężczyźni	15	12	23	28	8
w tym:					
osoby starsze	4	3	3	3	3
dzieci	20	8	30	17	17

W ich świetle, w 2020 roku do Zespołu wpłynęło 14 formularzy NK, jest to mniej niż w latach 2018-2019. Procedurę zakończono w 6 przypadkach. Łącznie w latach 2016-2020 wpłynęło 81 Niebieskich Kart.

W rzeczywistości przewiduje się, że problem ten może dotyczyć większej liczby rodzin. Beneficjenci Ośrodka Pomocy Społecznej częściej zgłaszają się o pomoc z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności czy długotrwałej choroby, z tytułu których mogą otrzymać wsparcie, niż do trudności związanych z przemocą.

3.2.6. UZALEŻNIENIA

Problem uzależnień, ze względu na swój złożony charakter, rozmiar kosztów ekonomicznych i ściśle powiązanie z takimi problemami społecznymi jak: ubóstwo, przestępczość, bezrobocie, bezdomność, wykluczenie społeczne i przemoc, stanowi jedną z istotnych kwestii do rozwiązywania w ramach polityki społecznej. Kierunki polityki

państwa w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii i przemocy w rodzinie regulują ustawy i programy krajowe.

Na poziomie lokalnym zadania w tym obszarze wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Konieczne jest monitorowanie problemu uzależnień oraz podejmowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych. Dokładna diagnoza i ocena zagrożeń wynikających z uzależnień nie jest jednak możliwa, ponieważ wraz z przemianami społeczno-gospodarczymi i rozwojem cywilizacyjnym coraz łatwiej dostępne są różnego rodzaju środki uzależniające, nie tylko alkohol i narkotyki, ale także dopalacze, leki i inne środki odurzające. Ponadto dziś, coraz częściej mamy do czynienia z uzależnieniami behawioralnymi, czyli podejmowaniem zachowań ryzykownych prowadzących do uzależnienia (np. korzystanie z internetu, gry komputerowe, hazard i inne).

Uzależnienie, głównie od alkoholu i narkotyków, pociąga za sobą poważne skutki społeczne i generuje różnego rodzaju problemy rodzinne, wpływa na funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Pojawiają się kryzysy, nasilają się trudności interpersonalne oraz spada poziom bezpieczeństwa i wzajemnego zaufania. Narastają trudności materialne i straty w obrębie zdrowia fizycznego i psychicznego nie tylko osoby uzależnionej, ale również poszczególnych członków rodziny. Zaobserwowano, że u tych osób pojawiają się fizyczne, emocjonalne, duchowe i intelektualne zmiany, które prowadzą do stanu przypominającego uzależnienie. Głębokie uwikłanie w chorobę bliskiego członka rodziny nazywane jest współuzależnieniem i opisywane jako zespół cierpień i zaburzeń członków rodziny osoby uzależnionej. Życie w sytuacji uporczywego stresu jest szczególnie trudną sytuacją dla dzieci. Rodzice, koncentrując się na własnych trudnościach, nie zaspokajają w pełni potrzeb rozwojowych dziecka, co powoduje u niego nasilenie różnego rodzaju problemów emocjonalnych lub zaburzeń zachowania. Uzależnienie rodzica stanowi dla dziecka źródło wielu traumatycznych przeżyć, utrudnia prawidłowy rozwój, ogranicza możliwości zdobywania wykształcenia i budowania relacji społecznych, może przyczyniać się do powielania negatywnych wzorców zachowań i większego stopnia narażenia na uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych. Bardzo ważne jest zatem, aby równoległe z rozwijaniem oferty pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, tworzyć system wczesnej diagnozy zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży oraz kierować działania profilaktyczne do grup najbardziej narażonych na rozwijanie się zaburzeń związanych zarówno z uzależnieniem, jak i z przemocą.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzczonowie jest koordynatorem całości zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w jej skład wchodzi osoby przeszkolone w tym zakresie. Do zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą m.in.: zobowiązanie do leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, analizowanie w ciągu roku wykonywania zadań w zakresie profilaktyki alkoholowej zawartych w Programie oraz wykorzystanie środków finansowych na ten cel, udział w szkoleniach, spotkaniach.

Informacja Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela 34. Działania podjęte na rzecz osób uzależnionych w latach 2016-2020.

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzczonowie..

		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wniosków o pomoc w rozwiązywaniu problemu alkoholowego złożonego do Komisji		2	4	5	9	6
Liczba osób z terenu gminy Krzczonów objętych działaniami Komisji	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	2	4	5	9	6
Liczba osób zgłoszonych do Komisji po raz pierwszy		2	4	5	8	6
Ilość przeprowadzonych rozmów przez komisję z osobami nadużywającymi alkoholu		8	10	10	18	16
Liczba osób poddających się terapii		2	4	5	9	6
Odsetek osób podejmujących terapię w stosunku do przeprowadzonych rozmów.		50%	30%	50%	40%	60%
Ilość wniosków skierowanych do sądu		2	4	5	8	5

Liczba osób skierowanych do biegłego	2	2	5	6	3
---	---	---	---	---	---

3.2.7. WPŁYW PANDEMII COVID-19 NA ŻYCIE SPOŁECZNO -GOSPODARCZE

Istotne znaczenie na życie społeczno – gospodarcze będzie miała pandemia wywołana chorobą zakaźną COVID-19.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i Gminy. W związku z trwającą pandemią uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa. Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym, wybiegającym w okres popandemiczny.

IV DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

4.1. Analiza problemów i oczekiwań społecznych mieszkańców na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. Głównym miejscem, gdzie zostało zebranych najwięcej ankiet były Dożynki Gminne w Krzczonowie. Ankiety były dostępne również w miejscach publicznych tj. Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzczonowie, Ośrodku Zdrowia w Krzczonowie oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzczonowie. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło 107 osób (75 kobiet, 32 mężczyzn). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Płeć	Liczba ankietowanych
Kobieta	76
Mężczyzna	32
Wiek	
18-25	6
26-40	43
41-59	48
61 lat i więcej	11
Wykształcenie	
Uczeń/student	0
Podstawowe	4
Zawodowe	22
Średnie	37
wyższe	44
Status zawodowy	
Bierny zawodowo	18
Bezrobotny	10
pracujący	79

Poza przedstawionymi danymi metryczkowymi, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o zaznaczenie trzech wymienionych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy Krzczonów.

Problemy społeczne, które wg ankietowanych najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy Krzczonów	Liczba ankietowanych
Ubóstwo	14
Bezrobocie	48
Uzależnienia (alkoholizm, narkomania, dopalacze)	52
Przemoc w rodzinie	9
Rozpad więzi rodzinnych/konflikt rodzinny	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	27
Długotrwała choroba	22
Niepełnosprawność	15
Izolacja społeczna	14
Przestępczość	4
Niezaradność życiowa	38

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci występujące w Gminie Krzczonów to: uzależnienia (alkoholizm, narkomania, dopalacze) - 48,60%, bezrobocie - 44,60%, niezaradność życiowa - 35,51%. Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Krzczonów, to: przestępczość - 3,74%, przemoc w rodzinie - 8,41%, izolacja społeczna - 13,08%.

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych jakich grup dotyczą.

Kogo dotyczą wskazane problemy społeczne	Liczba ankietowanych
Osób niepełnosprawnych	15
Osób samotnych	35
Osób niepracujących	59
Osób starszych	35
Osób karanych	13
Osób niezaradnych życiowo	50
Osób z rodzin niepełnych	29
Osób z rodzin wielodzietnych	20
Osób z rodzin dotkniętych uzależnieniem	38

Respondenci w ankiecie wykazali, że najbardziej narażonymi grupami na problemy społeczne są: osoby niepracujące – 55,14% oraz osoby niezaradne życiowo – 46,77%. Według ankietowanych w grupach osób karanych - 12,5% oraz osób niepełnosprawnych – 14,02% najmniej występują problemy społeczne.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi, które najskuteczniej rozwiązałyby wskazany przez nich problem.

Wyniki respondentów przedstawiają się następująco:

Działania w celu rozwiązania wskazanych problemów społecznych	Liczba ankietowanych
Praca socjalna w środowisku	39
Pomoc asystenta rodziny	33
Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich	18
Integracja społeczna	29
Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego, terapii rodzin	36
Zwiększenie dostępności pomocy prawnej	28
Aktywizacja zawodowa/pomoc w znalezieniu pracy	62
Profilaktyka i terapia uzależnień, zwiększenie dostępności wsparcia	36

Powyższe dane ilustrują, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych.

Najwyższe oceny uzyskały: aktywizacja zawodowa/ pomoc w znalezieniu pracy – 57,94%, praca socjalna w środowisku - 36,45% oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego, terapii rodzin i profilaktyka i terapia uzależnień, zwiększenie dostępności wsparcia po 33,64%. Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane: edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich – 16,82%, zwiększenie dostępności pomocy prawnej – 26,17% oraz integracja społeczna – 27,10%.

4. 2. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy SWOT w zakresie polityki społecznej dla gminy Krzczonów przygotowane w oparciu o wyniki przeprowadzonych w tym zakresie konsultacji społecznych, w postaci badania ankietowego.

W analizie SWOT dla gminy Krzczonów uwzględniono takie obszary jak:

- 1) Ochrona zdrowia
- 2) Pomoc społeczna
- 3) Rozwiązywanie problemów alkoholowych
- 4) Rynek pracy
- 5) Edukacja
- 6) Problemy osób starszych, niepełnosprawność

Mocne Strony	Słabe strony
• Walory przyrodnicze • Niski poziom przestępczości • Rozwój bazy edukacyjnej • Przywiązanie do tradycji/kultywowanie tradycji lokalnych • Działalność GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego • Współpraca z Bankiem Żywności • Korzystne warunki do prowadzenia działalności rolniczej • Dostęp do głównych ciągów komunikacyjnych • Oferta dodatkowych zajęć dla dzieci • Działalność Ośrodka Zdrowia • Funkcjonowanie trzech aptek • Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej • Działalność Asystenta Rodziny • Zaangażowanie pracowników OPS	• Starzejące się społeczeństwo • Mała liczba miejsc pracy • Niski przyrost naturalny • Alkoholizm i inne uzależnienia • Ukryte bezrobocie • Zjawisko dziedziczenia bezrobocia • Brak chęci do działania oraz zmian, szczególnie w przypadku osób długotrwale bezrobotnych • Niezaradność życiowa • Rozpad więzi rodzinnych(wyjazdy za granice) • Brak atrakcyjnej oferty dla młodzieży (kultura i sport) • Braki w infrastrukturze • Niedostateczne wykorzystanie walorów przyrodniczych • Wykluczenie transportowe (braki komunikacji publicznej) • Utrudniony dostęp do lekarzy POZ

w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym	z uwagi na trwającą sytuację epidemiologiczną • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych • Bierność klientów pomocy społecznej • Brak znajomości instytucji udzielających pomocy osobom uzależnionym
Szanse	Zagrożenia
• Środki unijne na rozwiązywanie problemów społecznych • Rozwój działalności agroturystycznej/promowanie walorów turystycznych gminy • Rozwój przedsiębiorczości (zwłaszcza związanej z rolnictwem) • Rozwój wsparcia dla osób starszych • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży • Rozwój infrastruktury teleinformatycznej • Utworzenie punktu wsparcia prawnego/psychologicznego itp. • Zwiększenie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w szkoleniach • Zwiększenie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację spotkań profilaktycznych • Możliwość ograniczenia bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy Unii Europejskiej)	• Dalsze starzenie się społeczeństwa • Spadek liczby ludności • Nasilenie się problemów związanych z uzależnieniami • Nasilenie się problemów psychicznych dorosłych i dzieci • Osłabienie więzi społecznych • Wzrost przestępczości (np. przemoc domowa) • Utrzymująca się sytuacja epidemiologiczna • Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień • Wzrost liczby osób bezrobotnych (m. in. z powodu pogarszania sytuacji gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19) • Brak perspektyw zawodowych szczególnie dla ludzi młodych • Spadek poziomu nauczania (m. in. spowodowany koniecznością nauki zdalnej wprowadzonej w związku z sytuacją epidemiologiczną)

4.3. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilku obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Krzczonów pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów społecznych oraz wyzwań na najbliższe kilka lat przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Uzyskane wyniki diagnozy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy Krzczonów na lata 2021-2027. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach. Działania zostały ujęte w niżej przedstawionych obszarach.

1. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz zwiększenie aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym w szczególności osób długotrwale bezrobotnych.
2. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny poprzez przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.
3. Tworzenie warunków do systemowego wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do wyznaczenia celów strategicznych oraz operacyjnych niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

V PLANOWANIE DZIAŁAŃ

W ramach tej części opracowano konstrukcję struktury celów strategicznych oraz działań niezbędnych do ich realizacji, koncepcję zarządzania strategią, jej ram finansowych oraz monitorowania i ewaluacji. W dokumencie Strategii określono cel główny, cele szczegółowe i działania zmierzające do rozwiązania lub zminimalizowania skutków problemów społecznych, zidentyfikowanych na terenie Gminy. Prognoza zmian społecznych oparta została na szczegółowej analizie sytuacji społecznej mieszkańców Krzczonowa oraz badaniu obszarów problemowych. Analizie poddano też możliwości rozwiązywania problemów społecznych z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury i potencjału społecznego jakim dysponuje Gmina.

5.1. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Misja *Gmina Krzczonów – silne rodziny, aktywni seniorzy oraz osoby niepełnosprawne, integralny rozwój człowieka.*

Wizją samorządu gminy Krzczonów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest dążenie do *wzmocnienia rodzin, przeciwdziałaniu różnym formom marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju oraz integrowanie społeczności lokalnej.*

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

5.2. CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywizację lokalnych społeczności, poprawę poziomu i jakości życia, co przekłada się na działania na rzecz włączenia społecznego, aktywizacji zawodowej, rozwoju usług społecznych oraz kształtowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty. Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej w gminie Krzczonów połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić cele strategiczne oraz operacyjne wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, wskaźniki realizacji działań, podmioty realizujące cel oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z POWODU BEZROBOCIA

Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego.

Wzrost kosztów utrzymania i spadku siły nabywczej pieniądza powoduje, że osoby nie tylko bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne, zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby bezrobotne, uzależnione, bezdomne, opuszczające zakład karny, czy mające problemy ze zdrowiem psychicznym.

W ramach rozwiązań przyczyniających się do ograniczania obszarów wykluczenia społecznego wskazane jest podejmowanie działań aktywizujących i integrujących społecznie i zawodowo wskazane grupy społeczne.

OBSZAR PRIORYTETOWY II WSPIERANIE RODZIN ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzina, jako grupa społeczna, pełni określone funkcje, a więc zadania, które realizuje i spełnia na rzecz swoich członków oraz wobec społeczeństwa. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, często prowadzące aż do konfliktu z prawem. Działania na rzecz osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, w celu rozwijania kompetencji wszystkich jej członków – rodziców i dzieci stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

OBSZAR PRIORYTETOWY III WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie tym samym jest obecne w gminie Krzczonów. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi ich sytuację. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu izolacji, osamotnieniu osób starszych i osób niepełnosprawnych.

OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z POWODU BEZROBOCIA	
CEL STRATEGICZNY ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM ZAGROŻONYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z POWODU BEZROBOCIA	
Cele operacyjne:	
1.1 Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ograniczanie jego negatywnych skutków	
1.2 Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno-życiowej i ich rodzin	
OBSZAR PRIORYTETOWY II WSPIERANIE RODZIN ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	
CEL STRATEGICZNY ZINTEGROWANY SYSTEM WSPIERANIA RODZIN ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	
Cele operacyjne:	
2.1 Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym dzieci i młodzieży	
2.2 Realizacja kompleksowego systemu wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą i uzależnieniem	
OBSZAR PRIORYTETOWY III WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
CEL STRATEGICZNY ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM I OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM	
Cele operacyjne:	
3.1 Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych	
3.2 Zwiększanie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM ZAGROŻONYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z POWODU BEZROBOCIA	
Grupa docelowa	
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym: • Osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych • Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej	
Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji działań
Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ograniczanie jego negatywnych skutków	➤ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia ➤ Liczba beneficjentów sytemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa
Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno-życiowej i ich rodzin	
Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	
➤ Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego, podjęcia zatrudnienia, przekwalifikowania zawodowego, umiejętności poruszania się po rynku pracy osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo ➤ Poprawa sytuacji materialno-bytowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
ZINTEGROWANY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	
Grupa docelowa	
Rodziny, w tym dzieci i młodzież, które: • Mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • Znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej • Dotknięte przemocą oraz uzależnieniem	
Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji działań
Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym dzieci i młodzieży	➤ Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze

Realizacja kompleksowego systemu wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą	➤ Liczba założonych Procedur Niebieskie Karty ➤ Liczba osób skierowanych do GKRPA
Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	
➤ Poprawa funkcjonowania rodzin poprzez wielopłaszczyznowe wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ➤ Wzrost świadomości społecznej na temat występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz reagowania na zjawisko przemocy	
ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM I OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM	
Grupa docelowa	
Osoby starsze i osoby niepełnosprawne, które: • Mają problemy z długotrwałą i przewlekłą chorobą • Mają problemy z zagospodarowaniem czasu wolnego • Mają problemy z poruszaniem się po rynku pracy • Znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej • Rodziny osób starszych i osób niepełnosprawnych sprawujące opiekę	
Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji działań
Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych	➤ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności
Zwiększanie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	➤ Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych
Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	
➤ Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem ➤ Wsparcie osób niepełnosprawnych na rynku pracy ➤ Organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia - Pobudzenie aktywności osób starszych i osób niepełnosprawnych	

Cel strategiczny nr 1		ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM ZAGROŻONYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z POWODU BEZROBOCIA							
Cel operacyjny nr 1		Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ograniczanie jego negatywnych skutków	Lata						
Działania/zadania szczegółowe			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1.Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy w ramach dostępnych usług i instrumentów rynku pracy oraz wspieranie pracodawców i pracowników w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego	OPS, PUP	Ilość/liczba	2	4	4	4	5	5	5
		jednostka	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna	1824,14 zł	3648,28 zł	3648,28 zł	3648,28 zł	5112,42 zł	5112,42 zł	5112,42 zł
			%	%	%	%	%	%	%
Organizowanie prac interwencyjnych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych	PUP	Finansowanie	PUP	100	100	100	100	100	100
Cel operacyjny nr 2		Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno-życiowej i ich rodzin	Lata						
Działania/zadania szczegółowe			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

1 Wsparcie pracą socjalną osób/rodzin w trudnej sytuacji materialno-życiowej.	OPS	Ilość/liczba		7	12	12	15	15	20	20
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		2700,00 zł	4628,57 zł	4628,57 zł	5785,71 zł	5785,71 zł	7714,29 zł	7714,29 zł
				%	%	%	%	%	%	%
Zawieranie kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	OPS	Finansowanie	OPS	100	100	100	100	100	100	100
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku/ dożywiania) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-życiowej oraz praca socjalna	OPS	Ilość/liczba		153	160	160	170	170	180	180
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		50 100,00 zł	52628.57 zł	52628.57 zł	56785,71 zł	56785,71 zł	61714,29 zł	61714,29 zł

				%	%	%	%	%	%	%
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie zasiłków okresowych ze względu na bezrobocie	OPS	Finansowanie	OPS	100	100	100	100	100	100	100

Cel strategiczny nr 2		ZINTEGROWANY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE								
Cel operacyjny nr 1		Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym dzieci i młodzieży		Lata						
Działania/zadanie szczegółowe				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1. Zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	OPS	Ilość/liczba		4	5	5	6	6	7	7
		jednostka		rodziny	rodziny	rodziny	rodziny	rodziny	rodziny	rodziny
		Wartość jednostkowa		rodziny	rodziny	rodziny	rodziny	rodziny	rodziny	rodziny
		Wartość łączna		20 000,00 zł	30 000,00 zł	30 000,00 zł	40 000,00 zł	40 000,00 zł	50 000,00 zł	50 000,00 zł
				%	%	%	%	%	%	%
Pomoc rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny		Finansowanie	OPS	100	100	100	100	100	100	100
Cel operacyjny nr 2		Realizacja kompleksowego systemu wsparcia pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą i uzależnieniem		Lata						
Działania/zadanie szczegółowe				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

1. .Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy w rodzinie	OPS/ZI, GKRPA,	Ilość/liczba		10	10	10	12	12	12	12
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		3 000,00 zł	3 000,00 zł	3 000,00 zł	3 500,00 zł	3 500,00 zł	3 500,00 zł	5 000,00 zł
		Finansowanie		%	%	%	%	%	%	%
Realizacja warsztatów dla uczniów oraz społeczności lokalnej dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy oraz warsztatów umiejętności wychowawczo-opiekuńczych dla rodziców	OPS/ZI		50	50	50	50	50	50	50	
	GKRPA		50	50	50	50	50	50	50	
2. Kompleksowa pomoc dla ofiar	OPS/ZI, KP, placówki	Ilość/liczba		9	12	12	14	14	14	15

przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”, wsparcie specjalistyczne indywidualne i grupowe,	oświatowe, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe	jednostka		rodzin	rodzin	rodzin	rodzin	rodzin	rodzin	rodzin
		Wartość jednostkowa		rodzina	rodzina	rodzina	rodzina	rodzina	rodzina	rodzina
		Wartość łączna		bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów
		Finansowanie		%	%	%	%	%	%	%
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	OPS/ZI		bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	
	KP		bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	
	placówki oświatowe		bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	
	ochrona zdrowia		bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	
	organizacje pozarządowe		bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	bez kosztów	
2. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą oraz osobom	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	Ilość/liczba		500	500	600	600	800	800	1000
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby

uzależnionym i ich rodzinom poprzez zapewnienie dostępności do terapii, poradnictwa specjalistycznego, grup wsparcia, programów, zajęć promujących zdrowy styl życia wolny od alkoholu i narkotyków		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		15 000,00 zł	15 000,00 zł	18 000,00 zł	18 000,00 zł	21 000,00 zł	21 000,00 zł	24 000,00 zł
		Finansowa nie		%	%	%	%	%	%	%
Organizowanie imprez, festynów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej	GKRPA, OPS, placówki oświatowe		GKRPA	70	70	70	70	70	70	70
			OPS	10	10	10	10	10	10	10
			placówki oświatowe	20	20	20	20	20	20	20

Cel strategiczny nr 3	ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM I OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM									
Cel operacyjny nr 1	Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych			Lata						
Działania/zadania szczegółowe				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1. Promocja i rozwój środowiskowych form opieki.	OPS	Ilość/liczba		4	5	5	6	6	7	7
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		90 000,00 zł	11 250,00 zł	11 250,00 zł	13 500,00 zł	13 500,00 zł	15 750,00 zł	15 750,00 zł
				%	%	%	%	%	%	%
Realizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	OPS	Finansowanie	OPS	100	100	100	100	100	100	100
Cel operacyjny nr 2	Zwiększanie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym			Lata						
Działania				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

1. Wsparanie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu zatrudnienia	PUP, OPS	Ilość/liczba		9	9	12	12	15	15	16
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		10588,23 zł	10588,23 zł	14117,60 zł	14117,60 zł	17647,05 zł	17647,05 zł	18823,52 zł
				%	%	%	%	%	%	%
Poradnictwo zawodowe, organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	PUP	Finansowanie	PUP	100	100	100	100	100	100	100
2. Wsparanie i promocja aktywnego trybu życia osób starszych poprzez działania integracyjno-aktywizujące	ROKIS, organizacje pozarządowe	Ilość/liczba		20	20	25	25	30	30	40
		jednostka		osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby	osoby
		Wartość jednostkowa		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
		Wartość łączna		5 000,00 zł	5 000,00 zł	6 250,00 zł	6 250,00 zł	7 500,00 zł	7 500,00 zł	10000,00 zł

		Finansowanie		%	%	%	%	%	%	%
Warsztaty rękodzieła z udziałem osób starszych, dzieci i młodzieży	ROKIS, organizacje pozarządowe		ROKIS	50	50	50	50	50	50	50
			organizacje pozarządowe	50	50	50	50	50	50	50

5.3. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5.4. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

5.4.1 Harmonogram wdrażania Strategii

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Krzczonów na lata 2021-2027 obejmuje zasięgiem czasowym okres siedmiu najbliższych lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań. Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Gminy takich jak: problematyki osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemów opiekuńczo – wychowawczych, osób starszych i osób niepełnosprawnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich instytucji oraz organizacji pozarządowych, jak i samych zainteresowanych rodzin.

Harmonogram wdrażania niniejszej Strategii obejmuje:

ETAP I

Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Krzczonów o przyjęciu do realizacji zaktualizowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Krzczonów na lata 2021-2027

- *Termin realizacji: IV kwartał 2021 r.*

ETAP II

Koordinacja realizacji działań objętych Strategią

- *Termin realizacji: 2021 r. –2027r.*

ETAP III

Monitoring Strategii

- *Termin realizacji: na koniec I kwartału 2022 r. (za 2021 r.), 2023 r (za 2022 r.), 2024 r. (za 2023 r.) i 2025 r. (za 2024 rok), 2026 r. (za 2025 r.), 2027 r (za 2026 r.), 2028 r. (za 2027 r.)*

ETAP IV

Końcowa ewaluacja Strategii - *Termin realizacji: I kwartał 2028 r.*

5.4.2 System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik OPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik OPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzczonów, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzczonowie. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami OPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

5.4.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji

z otoczenia, od partnerów społecznych. Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

5.4.4 Monitoring Strategii

Monitorowanie zapisów zawartych w dokumencie strategicznym polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu informacji o stanie realizacji poszczególnych działań, wskazanych jako bezpośrednie czynniki wypełniające cele strategiczne. Dane o stanie realizowanych działań podlegać będą analizie i ocenie ilościowej oraz jakościowej.

Za monitoring odpowiedzialne będą podmioty wskazane jako realizatorzy poszczególnych działań w obszarach priorytetowych, natomiast podmiotem koordynującym działania i w rezultacie przedstawiającymi informację o stanie realizacji Strategii będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie.

Co rok będzie opracowywane sprawozdanie za rok poprzedni z realizacji działań odzwierciedlające kumulatywne osiągnięcie wskaźników oraz kumulatywne wykorzystanie założonych ram finansowych, rozpoczynając od 2021 roku, tym samym sprawozdając rok poprzedni, aż do końcowej ewaluacji, która obejmie zakresem całość kumulatywnie założonych wskaźników i ram finansowych.

5.4.5 Końcowa ewaluacja Strategii

Końcowa ewaluacja Strategii posłuży samorządowi Krzczonowa w ocenie realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w mieście, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach.

Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, wskazane zostały w dokumencie strategicznym przy poszczególnych obszarach priorytetowych. Zostały one określone w oparciu o przewidywane efekty działań. Zostały również założone szacunkowe ramy finansowe na realizację działań przy poszczególnych obszarach priorytetowych. Wskaźniki realizacji działań, jak i szacunkowe ramy finansowe zostały zaplanowane w oparciu o szacunkowe przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym czasookresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny.

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport zawierający dane liczbowe, ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych wartości wskaźników realizacji działań ustalonych do osiągnięcia przy obszarach problemowych I, II i III, jak i zsumowaną całość oraz informację czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań były wystarczające.

Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim będą zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

PODSUMOWANIE

Rozwiązywanie problemów społecznych powinno być elementem zintegrowanego systemu i mieć charakter partnerski w stosunku do administracji, szczególnie na poziomie lokalnym.

Instytucja jaką jest Ośrodek Pomocy Społecznej jest aktywnie zaangażowana w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Gminy Krzczonów, współpracuje z różnymi podmiotami z obszaru pomocy społecznej, a często koordynuje działania w tym zakresie. Zadaniem pomocy społecznej, jako instytucji polityki społecznej państwa jest wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić.

Odgórnie kształtowana polityka w zakresie pomocy społecznej określa kierunki działania, przygotowuje koncepcje, opracowuje mechanizmy, wskazuje narzędzia, kolejno monitoruje ich wdrażanie. Jednak charakterystyka problemów społecznych jest różna na terenie województwa lubelskiego, jak i samo podejście do ich rozwiązywania. Każda gmina ma swoje specyficzne uwarunkowania.

Koniecznością jest ciągle przystosowywanie się do zmieniającego się otoczenia, przepisów prawnych, jak i do ciągle rosnących potrzeb i oczekiwań ze strony potencjalnych odbiorców wsparcia. Obecnie kluczowym czynnikiem warunkującym sprawne i skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest jakość świadczonych usług. Efekt często jest niewymierny, trudny do sprawdzenia, uzależniony od wielu aspektów. Nie zmienia to faktu, iż rozwiązywanie problemów społecznych wymaga zaangażowania wielu podmiotów.

ZAŁĄCZNIKI:

ANKIETA

problemy społeczne w opinii mieszkańców Gminy Krzczonów

Metryczka

Płeć ☐ kobieta ☐ mężczyzna	Wiek	Wykształcenie ☐ uczeń/ student ☐ podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ wyższe	Status zawodowy ☐ bierny zawodowo ☐ bezrobotny ☐ pracujący
---	----------------------	--	---

1. Jakie wg Pani/Pana problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy Krzczonów? Proszę zaznaczyć znakiem x 3 odpowiedzi.

☐ ubóstwo	☐ długotrwała choroba
☐ bezrobocie, brak pracy	☐ niepełnosprawności
☐ uzależnienia (alkoholizm, narkomania, dopalacze)	☐ izolacja społeczna
☐ przemoc w rodzinie	☐ przestępczość
☐ rozpad więzi rodzinnych/konflikt rodzinny	☐ niezaradność życiowa
☐ bezradność w sprawach opiekuńczo	☐ inne, jakie?
- wychowawczych	

2. Kogo dotyczą wskazane powyżej przez Panią/Pana problemy społeczne? Proszę zaznaczyć znakiem x 3 odpowiedzi.

- ☐ osób niepełnoletnich
☐ rodzin niepełnych
☐ rodzin wielodzietnych
☐ osób samotnych
☐ osób starszych
☐ osób karanych
☐ niezaradnych życiowo
☐ inne, jakie?.....

3. Jakie wg Pani/Pana działania byłyby najskuteczniejsze w rozwiązywaniu wskazanych problemów społecznych? Proszę zaznaczyć znakiem x 3 odpowiedzi.

- ☐ praca socjalna w środowisku
☐ edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
☐ pomoc asystenta rodziny
☐ integracja społeczna
☐ zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego, terapii rodzin
☐ aktywizacja zawodowa/ pomoc w znalezieniu pracy
☐ profilaktyka i terapia uzależnień, zwiększenie dostępności wsparcia
☐ pomoc finansowa
☐ pomoc prawna
☐ inne rozwiązania proponowane przez Panią/Pana.

.....

Bardzo dziękujemy za czas poświęcony na wypełnienie ankiety

SPIS TABEL

Tabela 1. <i>Demografia Gminy Krzczonów</i>	16
Tabela 2. <i>Demografia Gminy Krzczonów</i>	16
Tabela 3. <i>Liczba urodzeń i zgonów mieszkańców Gminy Krzczonów w latach 2016-2027</i>	16
Tabela 4. <i>Struktura ludności Krzczonowa na lata 2016-2020</i>	17
Tabela 5. <i>Zasoby mieszkaniowe w Krzczonowie w latach 2016-2020</i>	18
Tabela 6. <i>Liczba gospodarstw</i>	19
Tabela 7. <i>Podmioty gospodarcze</i>	20
Tabela 8. <i>Liczba dzieci z terenu gminy Krzczonów podlegająca obowiązkowi szkolnemu</i>	21
Tabela 9. <i>Liczba uczniów w latach 2016-2020 w poszczególnych placówkach oświatowych na terenie Gminy Krzczonów</i>	21
Tabela 10. <i>Liczba uczniów, którzy mają nauczanie indywidualne</i>	22
Tabela 11. <i>Liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do placówek oświatowych</i>	23
Tabela 12. <i>Poradnictwo pedagogiczne dla uczniów w latach 2016-2020</i>	24
Tabela 13. <i>Poradnictwo psychologiczne dla uczniów w latach 2016-2020</i>	25
Tabela 14. <i>Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne</i>	26
Tabela 15. <i>Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez świetlicę w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzczonowie</i>	28
Tabela 16. <i>Liczba osób zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Krzczonowie w latach 2016-2020</i>	29
Tabela 17. <i>Liczba przyjętych pacjentów w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Krzczonowie z podziałem na kategorie wiekowe w latach 2016-2020</i>	29
Tabela 18. <i>Wybrane przestępstwa popełnione przez mieszkańców gminy Krzczonów w latach 2016 -2020</i>	32
Tabela 19. <i>Ogólna liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzczonowie w latach 2016-2020</i>	38
Tabela 20. <i>Główne powody przyznania pomocy w latach 2016-2020 – liczba rodzin</i>	39
Tabela 21. <i>Formy świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie w latach 2016-2020</i>	41

Tabela 22. <i>Zasilki rodzinne w gminie Krzczonów w latach 2016-2020</i>	42
Tabela 23. <i>Liczba wypłaconych świadczeń: świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze w latach 2016-2020</i>	44
Tabela 24. <i>Stopa bezrobocia</i>	66
Tabela 25. <i>Liczba osób bezrobotnych w gminie Krzczonów w latach 2016-2020</i>	66
Tabela 26: <i>Okres pozostawania osób bezrobotnych z terenu gminy Krzczonów bez pracy</i>	67
Tabela 27. <i>Liczba rodzin z terenu gminy Krzczonów objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2016-2020</i>	71
Tabela 28. <i>Liczba osób z terenu gminy dotkniętych przemocą w rodzinie w latach 2016-2020</i>	71
Tabela 29. <i>Liczba zakończonych procedur „ Niebieskie Karty” w latach 2016-2020</i>	71
Tabela 30. <i>Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały z poradnictwa w latach 2016-2020</i>	72
Tabela 31. <i>Liczba powołanych Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016-2020</i>	72
Tabela 32. <i>Liczba posiedzeń Grup Roboczych w latach 2016-2020</i>	73
Tabela 33. <i>Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych w latach 2016-2020</i>	73
Tabela 34. <i>Działania podjęte na rzecz osób uzależnionych w latach 2016-2020</i>	75

